

אחרי מות קדושים (212)

אחרי מות

איך צריך לנהוג במחיצת רבו
בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה' וַיִּמְתּוּ (א.טו.)

בשביל כמה דברים מתו בני אהרן ואחד מהם שהורו הלכה בפי משה רבן (ויק"ר כו.). מפסוק זה לומדת הגמרא (ערובין סג.): מכאן שהמורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. צריך להבין דברי חז"ל שזה היה החטא, מה הפשט בדברי הכתוב "בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה' וַיִּמְתּוּ", הלא לא זו היתה הסיבה? יש לומר: אדרבה בזה אנו למדים את יסוד הענין של מורה הלכה בפני רבו, שעל אדם להכיר מקומו ולדעת שכאשר הוא נמצא במחיצת רבו עליו לשתוק. ואפילו הדברים שהוא סבור ראוי להם ויודעם היטב, כשהוא במחיצת רבו עליו להרגיש שבטלה מציאותו למציאות רבו. זה הכוונה "בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה' וַיִּמְתּוּ", שורש הענין שהורו הלכה בפני רבן היה בכלל "בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה' וַיִּמְתּוּ" שנכנסו למחיצת שמעל מדרגתם הראויה להם. זהו הלימוד והאזהרה לאהרן כלפי השכינה, " וְאֵל יִבָּא בְּכָל יַת אֶל הַקֹּדֶשׁ" (טז.ב.), שלא יבא במחיצות שאינו ראוי להם, רק "בְּזֹאת יִבָּא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ" (א.טו.), באימה ובריאה, אחרי כפרה והכנה הנדרשת. "כי בענן אראה", כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני, ולפי שגלוי שכינתי שם, יזהר שלא ירגיל לבא. (רש"י)

ספר "לתתח עליון" בשם רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל

וַיִּמְתּוּ אֶת הַקֹּדֶשׁ עַל הָאֵשׁ לְפָנֵי ה' (טז. יג.)

שלא יתקן מבחוץ ויכניס, להוציא מלבם של צדוקים שאומרים יתקן מבחוץ ויכניס (יומא נג.). מנהיג יהודי אמיתי מבעיר תחילה בלבו את אש עבודת הבורא, ורק אז הוא מכניס את השלהבות גם ללבותיהם של אחרים. שהוא אומר לזולת דברים היוצאים מן הלב וממילא הם נכנסים ללב. ואילו מנהיג שוא מטיף לאחרים דברי מוסר ותוכחה, בזמן שלבו הוא רחוק מזה. רוצה הוא לתקן אחרים מבחוץ ורק לאחר מכן, להכניס את דבריו לעצמו, לא זו דרכם של חכמים.

ספר "מענינה של תורה"

אָנִי ה' (יח. ו)

וברש"י: נאמן להשלים שכר. הכל מכירים את הסיפור המובא במ"ב (סי' צ סקכ"ט) על אותו גאון וצדיק, אב"ד האמבורג, שוויתר על רווח עצום כדי שלא להפסיד תפילה בציבור. וכך הוא כותב שם במ"ב: כתב בשם יעקב והעיר על הגאון מוה' זלמן מירל"ש אב"ד דק"ק האמבורג, שפעם אחת הלך לבהכ"נ מעוטף בטלית ותפילין כדרכו, ופגע בו אדם אחד שהיה לו למכור

אבנים טובות, ורצה שיילך עמו לביתו, והגאון השיב לו שימתין עד שיבוא מבהכ"נ, ובתוך כך מכרן לאחר, האחר הרויח בהם כמה אלפים רובל, ושמח הגאון שמחה גדולה שהשליך מכנגדו ממון רב עבור תפלת ציבור עכ"ל מה שיש להוסיף על דברי המשנה ברורה הללו, אמר הגאון רבי יצחק זילברשטיין הוא העובדה שאמנם גאב"ד המוברג לא הרויח אלפי הרובלים, אבל עלה ברשתו רווה הרבה הרבה יותר גדול. הוא זכה להעמיד רבות של דורות תלמידי חכמים מופלגים, וגדולי העם היהודי. ביניהם ניתן למנות את החכם צבי, שהיה חתנו, את נכדו רבי יעקב עמדין ועוד ועוד. במהלך חייו ניצב כל אדם לפני צומת דרכים שכזו, כאשר נותנים לו מן השמים את האפשרות לבחור ברווח מסויים והוא לבדו צריך להכריע באיזה סוג של רווח הוא מעוניין, האם בעוד כמה אלפי דולרים שייכנסו לכיסו, או שעדיף לו לראות בניו וחתניו תלמידי חכמים ומופלגים בתורה. ואשרי מי שעומד בנסינות אלה.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

קדושים

ללמד זכות, כדי שלא תחקר יראתו

בְּצִדְקַת תְּשֻׁפֹּט עֲמִיתְךָ (יט. טו.)

הוי דן את חברך לכף זכות. (רש"י) **המהרי"ל דיסקין** מבאר, שדרישה זו, של לימוד זכות, דורשת התורה מכל יהודי שרואה את חברו עובר עבירה. מדוע? מפני שכאשר אדם רואה את מעשה העבירה, הרי שגם אצלו מתקררת יראת השמים, לכן צייתה התורה ללמד זכות, וכך יוצא שלא ראה שום דבר רע ונשאר במדרגתו הקודמת בעבודת ה'. הנהיגה נכרת למעשה אצל **האדמו"ר ר' אהרן מבעלז**, אשר כחלק בלתי נפרד מעבודת ה' שלו, הוא דאג תמיד ללמד זכות על עם ישראל, ואף על עוברי עבירה. ברחוב שבו נסעו בעיצומו של יום השבת מכוניות רבות ר"ל, אולם על כל רכב שהיה עובר, היה הרבי מנענע בראשו ואומר מזל טוב... כרוזמ, שמן הסתם יולדת ברכב, ולא חילול שבת הוא, חלילה. יום אחד נסעה בשבת משאית כבדה. נענע בראשו, כדרכו, ואמר מזל טוב, אמרו לו הגבאים: רבי היתכן הרי זו משאית! ענה להם הרבי: ואם הוא לא מצא רכב פרטי, שלא יקח את אשתו ללדת בבית חולים? **ספר "ומתוך האור"**

אהבת הזולת כיצד?

וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ (יט. יח.)

אמר שלמה המלך: "כמים פנים לפני כן לב האדם לאדם" (משלי כו. יט.). כפי הערך שיאהב את חברו, יוסיף אהבת אליו. לכאורה יש להתבונן דשלמה המלך החכם

הלכה: לימוד תורה בלילה

כתב השו"ע (יו"ד ס' רמ"ו סכ"ד): כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה, אש אוכלתו. כתב הפסקים ותשובות (אות נח): ולכן אף אם יגע אדם בתורה בלילותיו בבית המדרש יש לו להשמיע דברי תורה גם בביתו, וילמד תורה בהרמת קול ולא במחשבה, והוא מבטל קולות של לשון הרע ורכילות שלא ימצא מקום חנייתם בבית, וכשקול רינה של תורה עולה מלמטה למעלה מחריש הקב"ה כל צבא מעלה ומקשיב הקול ההוא, וכנסת ישראל וכל צבא המלאכים מקשיבים הקול ההוא.

ספר "פסקים ותשובות"

פתגם: אל תנסו להגיע במהירות למשהו שרחוק מכם, טפסו לשלבים הקרובים ומשם לרחוקים יותר.

ספר "שמחלה"

חקירה: זוטו של ים

היתר רק בדיני אבידה, מדין יאוש, או בדיני גזל שבכל התורה, שממון שאין שום אדם מקפיד עליו, אין בו איסור גזל. (קוטנרסי שיעורים ב"מ טז-ג ד"ה וז"ל: ריטב"א, בכל דיני גזל).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: דין יורש

עני נכנס אצל גביר אחד ופשט ידו לנדבה: בת בוגרת יש לו ואין בידו להשיאה. נמכרו רחמי הגביר ונתן לו נדבה הגונה. לימים נודע לו לגביר, כי בתו של אותו עני נפטרה לפני כמה וכמה שנים. שלח מיד לקרוא לאותו עני והתמרמר עליו? למה היתלת בי והוצאת ממני במירמה נדבה בשביל בת שכבר אינה בחיים. נתן בו עינים צוננות ואמר: ואם בתי נפטרה, כלום אתה היורש שלה? על פי דין ועל פי יורש אני הוא היורש שלה, לא כן?

ספר "חור וחלק" חלק ב (דף פה)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, מורים משה בן מרי מרים מאיר בן גבי זווירה, ששא בנימין בין קאריץ מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליהו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רבקה בת ליזה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, מאיר בן ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח. יוסף בן מייכה

מכל האדם כיון שרוצה לתת לנו דוגמא ומשל כיצד יכול אדם לראות את עצמו, ובוזה נלמד כיצד הלב משקיף ללבו של הזולת, מדוע לא הביא דוגמא ברורה יותר, לראוה עצמו במראה מלוטשת, שהמסתכל בה רואה את עצמו בצורה ברורה יותר מאשר במים, ולמה תפס דוגמת המים, ודאי יש בזה כוונה עמוקה. אלא חכמה גדולה אמר בזה שלמה המלך, דהנה אדם הרוצה לאהוב את חברו אהבת אמיתית מוכרח הוא קודם להכנע ולהשפיל את עצמו אליו ואז יוכל לחול עליו אהבת חברו, דאם הוא יחזיק עצמו ברום המעלות נגד חברו יקשה עליו לאהוב אותו, דכן הוא טבע האדם, וכן כאשר ישנה מריבה בין רעים ושונאים זה את זה, הפתרון היעיל ביותר כדי להביא את האהבה ביניהם, רק כאשר ישפיל כל אחד דעתו לזולתו. והנה המסתכל במראה יכול לעמוד בקומה ולראות את עצמו, אמנם הרואה את עצמו במים אינו יכול לראות אלא אם כן משפיל קומתו ומתכופף למול המים, ואז יוכל לראות פניו. וזה שדימה שלמה אהבת רעים לראיה במים "כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם"

ספר "אוצרות התורה"

מְפַי שִׁיבָה תְּקוּם וְהִרְתָּ פְּנֵי זָקֵן (יט.לב)

כתב רש"י יכול זקן? אשמאי ת"ל זקן, ואין זקן אלא שקנה חכמה (קידושין לב:). והדבר תמוה דהא מלשון הנוטריקון 'זקן' שמעינן רק "זה קנה" ואכתי מנ"ל שקנה באמת חכמה. והנה שנינו בגמרא (נדרים מא.) דדא קנה מה חסר דא לא קנה מה קני, כלומר מי שקנה חכמה אינו חסר כלום. מעתה אי אפשר לפרש סתם לשון 'זה קנה' כי עם על מי שקנה חכמה.

ספר "המאור שבתורה" בשם הפני יהושע

וְאֶבְדֵּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי (כ.כו)

אמר המשגיח רבי וולבה זצ"ל: כל בעל חי וציפור מתלווה תמיד אל בת מינה. מאיפה היא מכירה את המין שלה, הלא מעולם לא ראתה את עצמה, בכדי שתדע מהי צורתה? ואפילו ציפור שבודדו תיכף אחר לידתה וגידולה בכידוד, כך שמעולם לא ראתה את בני מינה כאשר משחררים אותה, מיד היא מחפשת את בני מינה. מזה הסיקו הזואולוגים, שכל בעל חיים יש תמונה מעצמו המוטבעת בו מעת יצירתו ובכח תמונה זו הוא מכיר את בני מינו. זוהי תגלית נפלאה, המגלה הכונה רוחנית בבעלי החיים, וממנה נוכל ללמוד קל וחומר בן בנו של קל וחומר לבני האדם: אם בבעלי חיים כך, באדם מישראל על אחת כמה וכמה שגם בו מוטבעת תמונה ממהותו של יהודי, ובכוחה יודע הוא לעשות תשובה, אל מי ועל מה לשוב. הוא אשר מצווה ומבטיחה התורה הקדושה: "כי קרוב אליך הדבר מאוד, בפוך ובלבבך לעשותו"

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

